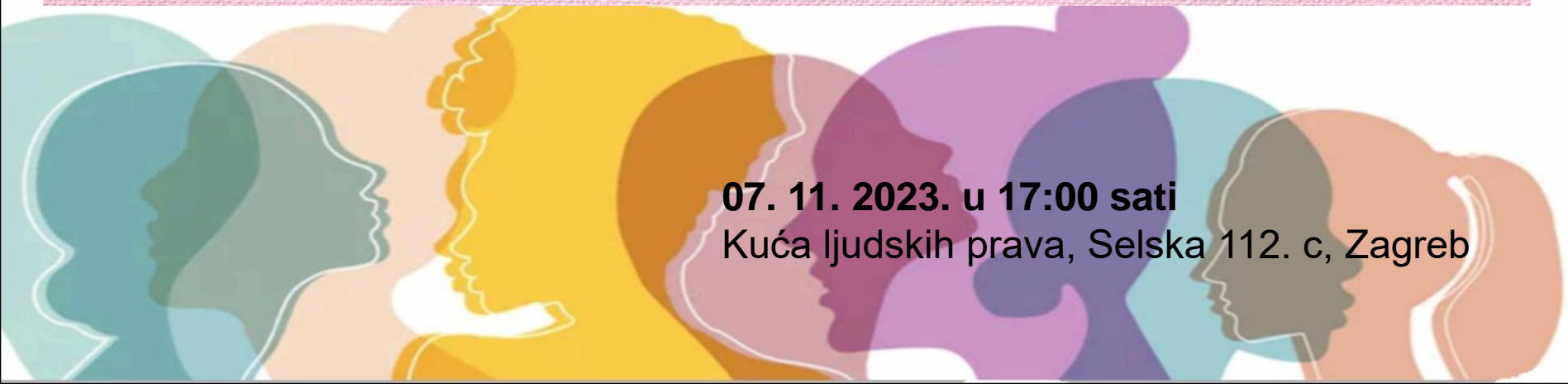

Udruga žena TRANSFEM

OKRUGLI STOL

u sklopu projekta
„Ž.U.T.I. ZNAK! ŽENE U TRANSPORTU INSPIRIRAJU“
protiv rodne diskriminacije

07. 11. 2023. u 17:00 sati
Kuća ljudskih prava, Selska 112. c, Zagreb

Analiza stanja i politika na području ravnopravnosti i zaštite žena

Zagreb, 07. 12. 2023.

Kritična područja

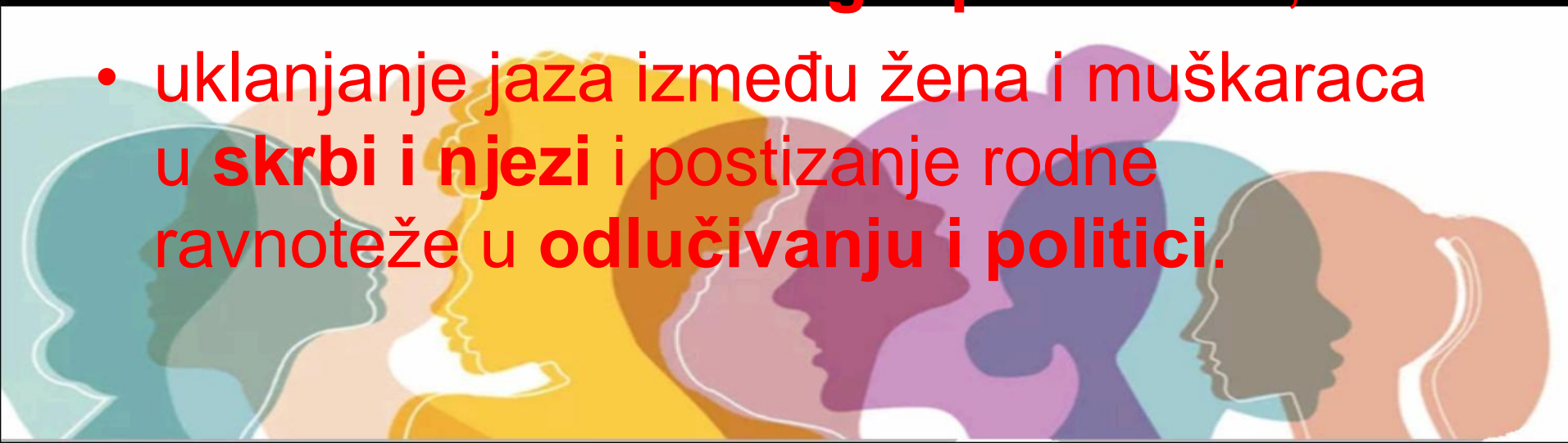
- promicanje ljudskih prava žena i **rodne ravnopravnosti**
- unapređenje položaja žena na **tržištu rada**,
- **suzbijanje nasilja** nad ženama,
- uvođenje **rodno osjetljivog odgoja i obrazovanja**,
- uravnoteženje **sudjelovanja žena i muškaraca u procesima odlučivanja**,
- unapređenje **sustava zdravstvene zaštite žena**,
- te daljnje osnaživanje institucionalnih mehanizama i metoda **provedbe politike jednakih mogućnosti**

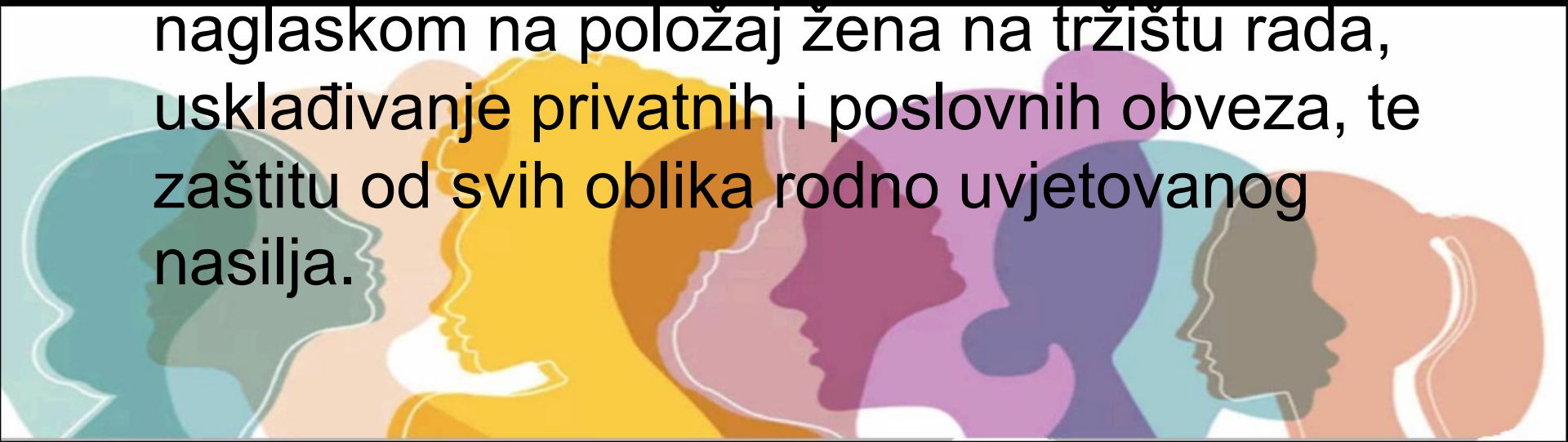
Ciljevi Strategije za ravnopravnost spolova Europske komisije 2020. - 2025.

- uklanjanje rodno uvjetovanog nasilja;
- borbu protiv **stereotipa**;
- uklanjanje **rodnog jaza na tržištu rada**;
- postizanje ravnopravnog **sudjelovanja u različitim sektorima gospodarstva**;
- uklanjanje jaza između žena i muškaraca u **skrbi i njezi** i postizanje rodne ravnoteže u **odlučivanju i politici**.

Nacionalni plan RH

naglasak na položaj žena na tržištu rada, usklađivanje privatnih i poslovnih obveza, te zaštitu od svih oblika rodno uvjetovanog nasilja.

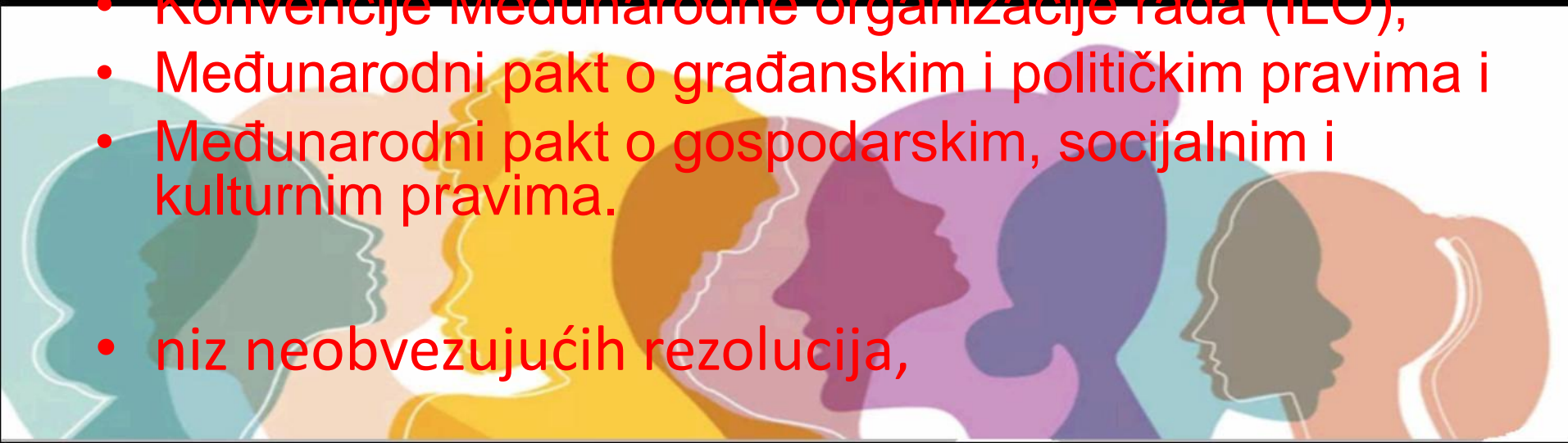
Vizija društva

- bez spolnih nejednakosti, društva u kojem spol ne utječe na visinu primanja, raspolaganje slobodnim vremenom ili položaj u obitelji i društvu te društvo slobodno od rodno uvjetovanog nasilja.
- Na Indeksu ravnopravnosti spolova 2022. Europskog instituta za ravnopravnost spolova **Republika Hrvatska je zauzela 19. mjesto u EU s 60,7 bodova što je za 7,9 bodova ispod prosjeka EU-27 (68,6).**
- Cilj je da se provedbom Nacionalnog plana, stvore uvjeti da Republika Hrvatska u procjeni razine ravnopravnosti spolova dosegne po ukupnom rezultatu najmanje prosjek EU-27.

Međunarodni pravno obvezujući akti za područje ravnopravnosti spolova

- petnaestak EU Direktiva i
- nekoliko presuda Europskog suda za ljudska prava,
- Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)
- UN Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW),
- Konvencije Međunarodne organizacije rada (ILO),
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i
- Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.
- niz neobvezujućih rezolucija,

Obvezujući akti u RH

- Ustav

Članak 3. Ustava propisuje da su sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i **ravnopravnost spolova**, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav **najviše vrednote ustavnog poretka**, a ostvarivanje ljudskih prava jamči se svim građanima, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.⁷

- Zakon o ravnopravnosti spolova

- Zakon o suzbijanju diskriminacije
- Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji
- Kazneni zakon
- Zakon o radu .....

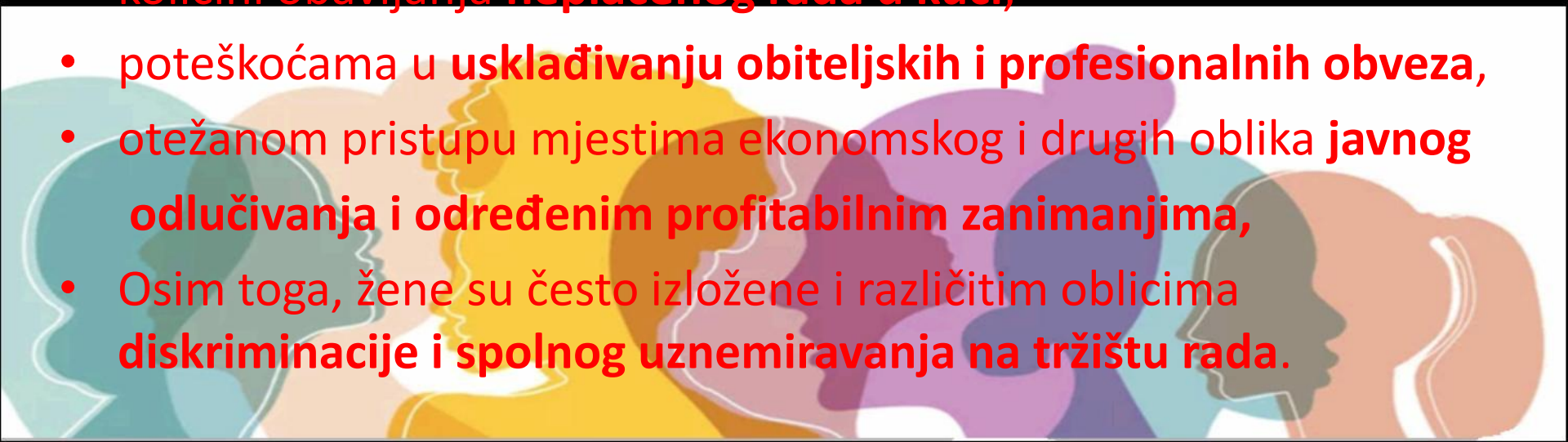
Institucionalni okviri

- od 2002. godine **Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora** - poticanje i praćenje primjene načela ravnopravnosti spolova u zakonodavstvu RH.
- Institucija **pravobranitelja za ravnopravnost spolova** uvedena je Zakonom o ravnopravnosti spolova 2003. godine kao neovisno tijelo za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova.
- **URS (ured za ravnopravnost spolova)** je stručna služba Vlade Republike Hrvatske koja je također osnovana temeljem Zakona o ravnopravnosti spolova 2004. godine, - koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova.
- **koordinatori za ravnopravnost spolova u ministarstvima.** Njihove ovlasti i zaduženja definiraju se u Planovima djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova, koje su tijela državne uprave, temeljem obveza iz članka 11. Zakona o ravnopravnosti spolova, dužna donijeti i poslati na odobrenje URS-u.
- Za provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini zadužena su **povjerenstva za ravnopravnost spolova** koja djeluju u svih 20 županija i Gradu Zagrebu te u oko 90 općina i gradova.
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima i druge pravne osobe i obrtnici koji zapošljavaju više od 20 zaposlenih obvezni su u svoje opće akte unijeti antidiskriminacijske zakonske odredbe i mjere za uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

Ukorijenjene nejednakosti između muškaraca i žena

Iako je u zadnjih deset godina postignut značajan napredak u položaju žena na tržištu rada, rodni jaz na štetu žena vidljiv je u:

- nižoj stopi zaposlenosti,
- višoj stopi neaktivnosti,
- nižim plaćama (većina zaposlena u slabije plaćenim sektorima),
- manjim mirovinama,
- količini obavljanja **neplaćenog rada u kući**,
- poteškoćama u **usklađivanju obiteljskih i profesionalnih obveza**,
- otežanom pristupu mjestima ekonomskog i drugih oblika **javnog odlučivanja i određenim profitabilnim zanimanjima**,
- Osim toga, žene su često izložene i različitim oblicima **diskriminacije i spolnog uznemiravanja na tržištu rada**.

Razlika između teorije i prakse

- Unatoč jasnim zakonodavnim mjerama i različitim pokušajima javnih politika, **jaz u plaćama između žena i muškaraca** postoji i dalje u svim državama članicama EU.
- **Rodna segregacija zanimanja i sektora,**
  - **teškoće u usklađivanju privatnog i poslovnog života** te
  - **podcjenjivanje ženskih vještina** - neki su od složenih razloga trajnog jaza u plaćama.

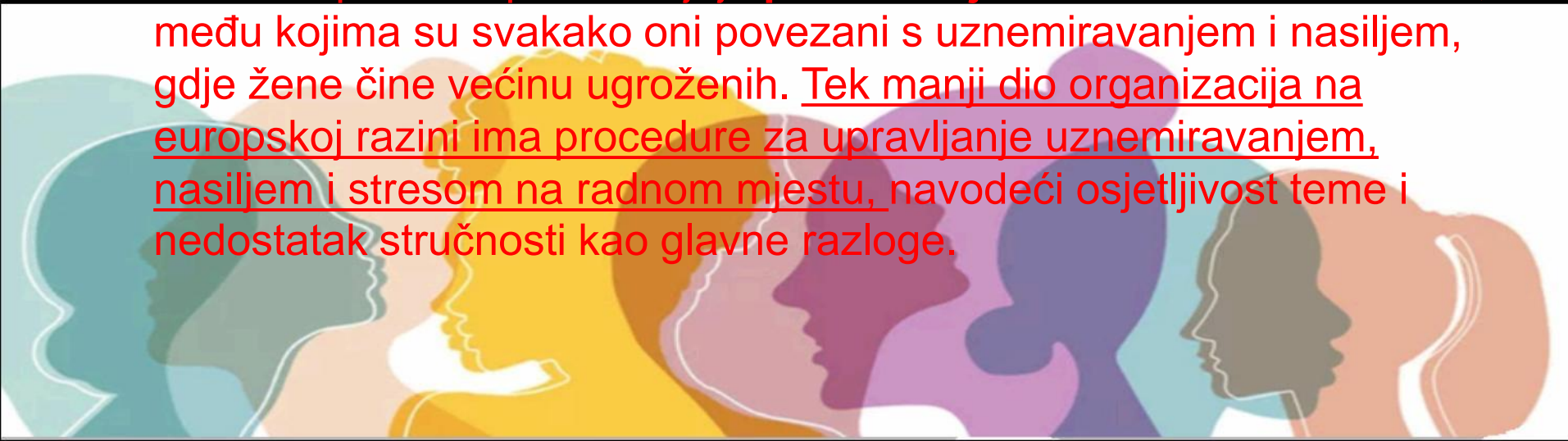
Razlike u plaćama i mirovinama

- Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH u **prosincu 2022. godine iznosila je 7.565 kuna odnosno 1.004 eura za žene te 8.144 kune, odnosno 1.081 eura za muškarce.**
- Zbog nižih plaća, manjeg radnog staža i prekida u karijeri zbog obiteljskih obveza, prosječna **mirovina žena je niža od mirovine muškaraca te iznosi 89,5% od ukupne mirovine (2.569,09kn, odnosno 340,98 eura u odnosu na 3.227,8, odnosno 428,40 eura za muškarce)**

Što otežava položaja žena na tržištu rada

- različiti **oblici diskriminacije i spolnog uznemiravanja** kojemu su izložene pri traženju zaposlenja kao i na radnom mjestu.
- Prema rezultatima jednog od prvih znanstvenih istraživanja kojeg su 2007. godine proveli URS i HZZ proizlazi da postoji čitav niz različitih oblika kršenja Zakona o radu i Zakona o ravnopravnosti spolova kada se radi o zabrani diskriminacije pri zapošljavanju žena i spolnog uznemiravanja.
- Posebni problem predstavljaju **psihosocijalni rizici i stres na radu**, među kojima su svakako oni povezani s uznemiravanjem i nasiljem, gdje žene čine većinu ugroženih. Tek manji dio organizacija na europskoj razini ima procedure za upravljanje uznemiravanjem, nasiljem i stresom na radnom mjestu, navodeći osjetljivost teme i nedostatak stručnosti kao glavne razloge.

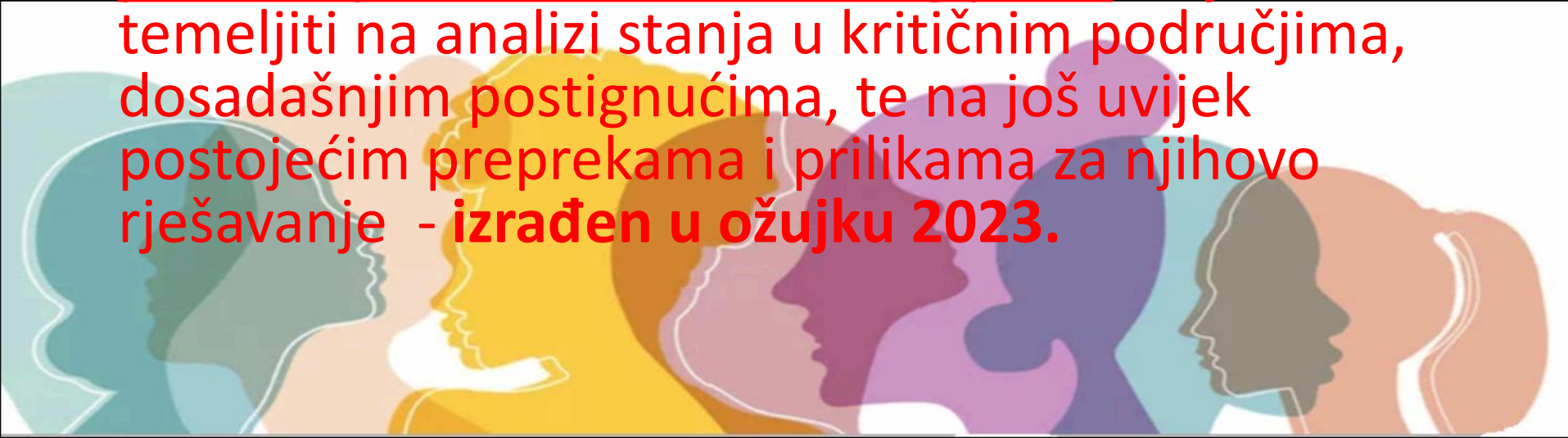

Nacionalna politika za ravnopravnost spolova

- donosi Sabor RH
- **zadnja petogodišnja prestala važiti 2015. godine**
- Ured za ravnopravnost spolova temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske pokreće postupak izrade Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za **razdoblje do 2027. godine** i pripadajućeg Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, koji će se

temeljiti na analizi stanja u kritičnim područjima, dosadašnjim postignućima, te na još uvijek postojećim preprekama i prilikama za njihovo rješavanje - **izrađen u ožujku 2023.**

AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU NACIONALNOG PLANA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA, ZA RAZDOBLJE DO 2024. GODINE

- Mjere: 2.1. Unaprijediti zaštitu dostojanstva radnika

Svrha i doprinos: Zaštita dostojanstva radnika vrlo je važan alat kojim se može utjecati na borbu protiv mobbinga, uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja i ostalih pojava kojima su izloženi svi zaposleni, a osobito žene.

Najava promjena u zakonodavstvu doprinijet će provedbi ove mjere. Zaštita dostojanstva je prvi korak ka većoj ravnopravnosti i osnaživanju žena.

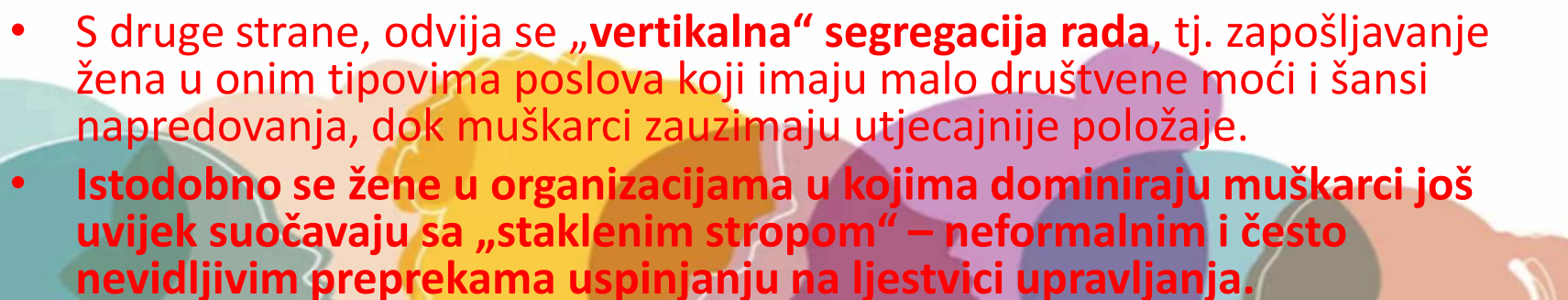
Pokazatelji rezultata: 2.1.1. **Broj educiranih povjerenika za zaštitu dostojanstva radnika temeljem novog zakonskog rješenja** koje se odnosi na način zaštite dostojanstva radnika

Nositelj provedbe mjere: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Rok provedbe: **4. kvartal 2024**

Uvjeti, struktura i funkcioniranje tržišta rada

- Tržište rada je doživjelo više aspekata transformacija od kad su žene, zahvaljujući sve većoj motivaciji za stjecanjem obrazovanja i profesija, **izašle iz kuće i ušle na tržište rada u velikom broju**,
  - Povećao se korpus **feminiziranih zanimanja**, a to usporedno smanjuje njihov društveni ugled i visinu plaća (učiteljice, odgajateljice, socijalna i medicinska skrb, razni tipovi usluga i administracije).
  - To podrazumijeva **horizontalnu segregaciju** zapošljavanja žena i muškaraca na različitim poslovima, **pri čemu žene dominiraju u onima nalik na kućanske**, a muškarci u svim tipovima kvalificiranih poslova te na vodećim upravljačkim funkcijama.
-
- S druge strane, odvija se „**vertikalna**“ **segregacija rada**, tj. zapošljavanje žena u onim tipovima poslova koji imaju malo društvene moći i šansi napredovanja, dok muškarci zauzimaju utjecajnije položaje.
  - **Istodobno se žene u organizacijama u kojima dominiraju muškarci još uvijek suočavaju sa „staklenim stropom“ – neformalnim i često nevidljivim preprekama uspinjanju na ljestvici upravljanja.**